

Sisällysluettelo

Perustietoa	2
Vaikuttavat aineet	2
Muodot	2
Käyttötavat	3
Lajikkeet.....	3
Toivottuja vaikutuksia	3
Ei-toivottuja vaikutuksia	3
Pitkäaikaisen käytön haittoja:	3
Kotikasvatus ja markkinat.....	3
Käyttäjäprofiilit	4
Myytit	5
Laillinen asema	6
Käyttörikos ja seuraamukset	6
Merkinnät rekistereihin.....	6
Rikostaustaote.....	7
SORA-laki	8
Depenalisaatio, dekriminialisointi, regulointi ja laillistaminen	8
Riippuvuus	8
Synteettiset kannabinoidit	9

Perustietoa

Vaikuttavat aineet

- Kannabis on hampukasvista valmistettava päihde- ja lääkeaine. Kasvi erittää kymmeniä kannabinoideja ja päihtymisen kannalta merkittävin kannabioidi on tetrahydrokannabinoli eli THC. Muista kannabinoideista esimerkiksi kannabidioli CBD on kannabiksen lääkinnällisten vaikutusten takana. Kotikasvatetussa kannabiksessa pyritään THC-pitoisuus saamaan korkealle tasolle, joten ns. hyvät vaikutukset ovat huomattavasti pienemmät verrattuna luonnossa kasvaneeseen kannabikseen.

Muodot

- Marihuana (vihertävä, kellertävä tai ruskea kuivattu rouhe). THC-pitoisuus yleensä 1 – 15 prosentin välillä.
- Hasis (harmahtava, ruskea tai lähes musta kuivattu levy. THC-pitoisuus yleensä 2 – 8 prosenttia (voi olla jopa 20%)
- Hasisöljy (vihertävä, rusehtava, musta tai lähes väritön öljy). THC-pitoisuus yleensä 15 ja jopa 50 prosentin välillä. Hyvin harvinaista suomessa.
- Kuitu- ja öljyhamppu
  - Ei huumaavaa vaikutusta, THC-pitoisuus täytyy olla alle 0,2 % EU:n alueella
  - Helppo viljeltävä, hyötyjä paljon
  - Paljon erilaisia käyttötarkoituksia, öljyhampusta esim. elintarvikkeita ja saippuaa sekä kuituhampusta esim. hamppubetonia ja vaatteita
  - Viljelijöitä tullut paljon lisää, mutta kysyntää riittää edelleen enemmän kuin tarjoajia
- Lääkekannabis
  - Suomessa on käytössä viisi lääkekannabisvalmistetta. Sativex-kannabislääkevalmiste sai myyntiluvan Suomessa vuonna 2012. Tämä tarkoittaa ettei Sativexille tarvita erityislupaa vaan neurologian erikoislääkärin tai neurologian alan sairaalayksikön lääkärin kirjoittama resepti riittää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean erityisluvalla voi saada valmisteita, jotka sisältävät kuivattua kannabiskasvin kukintoa. Lupa myönnetään vuodeksi kerrallaan. Suomessa lääkekannabisreseptejä on kirjoitettu muun muassa henkilöille, jotka sairastavat MS-tautia, Parkinsonin tautia, vaikeaa reumaa, aidsia, syöpää tai kroonistunutta migreeniä. Lääkekannabiksen vasta-aiheita ovat psykoottiset sairaudet, merkittävät psyykkiset häiriöt lukuun ottamatta perussairauteen liittyvää masennusta, yliherkkyys kannabinoideille, raskaus (ellei sikiöön mahdollisesti kohdistuvien riskien katsota olevan pienempiä kuin hoidosta saatava hyöty) ja imetys (ottaen huomioon merkittävän kannabinoidipitoisuuden erittyminen rintamaitoon ja tästä johtuvat mahdolliset haitalliset vaikutukset lapsen kehitykseen).
  - Sativex sisältää kahta kasviperäisiä kannabinoidia, tetrahydrokannabinolia (THC) ja CBD:ia. Yhdessä suihkauksessa Sativexia on 2,7mg THC:ia ja 2,5 mg CBD:ia eli suhde on lähes 1:1. Kasvimateriaalivalmisteista Bedrocan sisältää 22 % THC:ia ja alle 1 % CBD:ia ja Bediol noin 6,3 % THC:ia ja noin 8 % CBD:ia. Näitä käytetään höyrystimellä hengittämällä tai kuumavesiuutteena. Lisäksi on olemassa suun kautta otettavia kapseleita, jotka eivät ole kasviperäisiä, vaan sisältävät jotain yksittäistä synteettistä kannabinoidia.

Käyttötavat

- Poltetaan savukkeena tai piipussa. Usein sekoitetaan mukaan myös tupakkaa
- Lisätään ruokaan tai leivonnaisiin.
- Vaporisaattorilla höyrystämällä. Höyrystintä käytettäessä kukinto lämmitetään 180–200 asteen lämpötilaan, jossa vaikuttavat aineet höyrystyvät, mutta kasviaines ei vielä syty palamaan.
- Lääkekannabis suihkeena ja kapselina

Lajikkeet

- Tyypillisimmät lajikkeet ovat Sativa ja Indica -pohjaisia
  - Sativa (enemmän THC:tä kuin CBD:tä) tyypillisesti sopii ”päivä” käyttöön. Energisoiva ja piristävä vaikutus. Tyypillisiä alalajikkeita mm. Durban Poison ja Haze,
  - Indica –lajikkeet rauhoittavat ja saattavat jumauttaa sohvan pohjalle. Tyypillisiä alalajikkeita mm. Blue Mystic, Ice
  - Lisäksi hybridilajikkeita, joissa vaihtelevat määrät indicaa ja sativaa. Kuvailaan tyypillisesti indicaiseksi tai sativaiseksi.

Toivottuja vaikutuksia

- Halutaan päihtyä ja lajikkeesta riippuen joko rentoutua tai saada energiaa.
- Lievät aistiharhat
- Ajantaju häiriintyy
- Assosiaatiot korostuvat
- Yhdessäoloa, seurallisuutta

Ei-toivottuja vaikutuksia

- Ahdistus, paranoia
- Paniikkikohtaukset
- Sekavuustilat ja harhaisuus
- Masentuneisuutta
- Huimaus, pyörtymiset
- Huono olo
- Psykoottinen häiriö

Pitkäaikaisen käytön haittoja:

- Kognitiivisten kykyjen rappeutuminen
- Muistiongelmia
- Lisää akuutin psykoosin riskiä
- Yhteys skitsofreniaan
- Masentuneisuuden, ahdistuneisuuden ja mielialahäiriöiden riski kasvaa
- Hedelmällisyyden heikkeneminen
- Seksuaalisen halukkuuden heikkeneminen (etenkin miehet)

Kotikasvatus ja markkinat

- Poliisin arvion mukaan Suomessa on lähes täysin sisämarkkinat, etenkin marihuanan osalta.
- Aktiivisia kotikasvattajia arvioidaan olevan noin 10 000 ja keskimääräinen kasvimäärä 1 – 5.

- Alkuun pääseminen hyvin helppoa, mm. internetin, kavereiden ja muiden kasvattajien avulla.
- Pienen määrän kasvattaminen onnistuu hyvin pienillä panostuksilla. Kesällä mahdollisuus kasvattaa myös ulkona.
- Osa kasvattajista on ammattimaisia ja heillä on isoja halleja, joiden tuotanto tarkoitettu suoraan myyntiin.

Käyttäjäprofiilit

Tyypillisintä tiettyyn elämänvaiheeseen liittyvä käyttö.

Osa ei käytä, mutta ihailee kannabista ja siihen liittyvää elämäntapaa ja kansalaistottelemattomuutta. Osa käyttää silloin tällöin, osa viikoittain ja osa jopa päivittäin.

➔ Tärkeää muista, että toivotut ja ei-toivotut seuraukset eri käyttömäärillä hyvin erilaiset.

- *Kaukoihastus*
  - Kiinnostunut ilmiöstä ja ihanoi kannabiksen ympärillä olevaa elämäntapaa. Rauhaa ja rakkautta
- *Vasta rakastunut*
  - 1 – 5 kokeilua. Usein humalassa, kaveripiirissä.
  - Kannabiksessa vain hyviä puolia
- *Seurusteluvaihe*
  - Kannabiksesta tulee osa viikonloppuja, joskus myös viikolla
  - Haitat tiedostetaan, mutta omalle kohdalle niitä ei tule
  - Oma valintani, oma asiani. Suurimpana haittana edelleen laittomuus
- *Avoliitto*
  - Kotikasvatusta, päivittäistä käyttöä
  - Hifistelyä
  - Haetaan tietoa ja jaetaan sitä myös
  - Laillistaminen tärkeää
- *Kolmio-draama*
  - Mielenterveysongelmia ->lääkitään kannabiksella (paradoksi)
  - Bentsoja?
  - Riippuvuus
  - Alkoholi mukana
- *Irtosuhteet*
  - Käytetään silloin kun on saatavilla, aineella ei niin väliä
  - Ongelmia tulee lähinnä päihtymistilasta johtuen
  - Laittomuus estää

Myytit

- Kannabis on vaaratonta
  - Kaikissa päihteissä on omat riskinsä, etenkin nuorille.
- Kannabis on terveellisempää kuin alkoholi
  - Ensinnäkin, terveellistä päihdettä ei olekaan. Molemmissa on haittoja, jotka ovat erilaisia päihteen vaikutuksista johtuen. Vertailu on tarpeetonta. Suomi on myös päihdekulttuuriltaan erilainen moniin muihin maihin verrattuna.
- Hallitsen käyttöni, en jää koukuun
  - Kaikkiin päihteisiin voi tulla riippuvaiseksi, riippuen mm. käyttömääristä ja päihteestä koetusta olostahyödyistä.
- Minun elämäni on oma asiani, eikä huumeiden käyttöni kuulu muille
  - Etenkin nuorten osalla päihtekäyttö vaikuttaa mm. vanhempiin, sisaruksiin, kavereihin ja kouluun.
- Hampusta voidaan valmistaa monia hyödyllisiä tuotteita, esimerkiksi vaatteita
  - Kuituhamppua on käytetty pitkään mm. köysien, vaatteiden ym. valmistukseen. Erona se, ettei siinä ole suurta THC-pitoisuutta, mikä päihdyttäisi.
- Kannabis auttaa moniin sairauksiin
  - Joihinkin sairauksiin sen on todettu auttavan. Suomessa sitä saa erityisluvalla ja käyttäjiä on jonkin verran, esimerkiksi MS-taudista kärsiviä.
- Hollannissakin saa käyttää kannabista laillisesti, miksei meillä?
  - Jokainen maa luo oman huume politiikkansa ja Hollannissa vahvempien huumeiden käyttöä on haluttu hillitä ja siksi aikanaan muodostettu kyseinen järjestelmä.
- Kaikki muutkin käyttäjä kannabista, miksi en myös minä?
  - Suurin osa nuorista ei ole kokeillut kannabista ja kokeillessakin pieni osa käyttää pitkään.
- Kannabiksella ei ole mitään tekemistä kovien huumeiden kanssa
  - Kannabiksen isot kasvattamot ovat järjestäytyneen rikollisuuden käsissä, joten siltä osin on.
- Itse kasvatettu kannabis on aito luomutuote
  - Kotikasvatuksessa olevat kasvit ovat jalostettuja ja siten kaukana vapaasti kasvavasta kasvusta. Lajikkeita jalostetaan ja pitoisuuksia korjailaan.
- Kaikki rahat menevät kannabikseen
  - Kannabis ei ole kovinkaan kallista enää, johtuen kotikasvatuksen kasvusta. Tyypillinen hinta grammalle (josta aloitteleva kokeilija saa noin 3-5 annosta) on noin 10 – 20 euroa.
- Psykoosi ja skitsofrenia tulee kaikille
  - Ei toki kaikille, suurimmalle osalle ei, mutta kannabis lisää riskiä näiden laukeamiseen. Itse aine ei varsinaisesti niitä aiheuta.
- Kannabis on portti kovempiin huumeisiin
  - Jo kokeilu- ja käyttöluvut kertovat, että suoraa yhteyttä ei ole, mutta riski on suurempi kannabiksenkäyttäjillä. Valtaosalla kovien huumeiden käyttäjistä on taustalla kannabiksen käyttöä.
- Kannabiksen käyttäjät ovat heikompiosaisia
  - Kannabis ei ole vain tiettyjen kansanosien asia vaan sitä käytetään asemasta riippumatta.
- Kerran jos kokeilee, jää koukuun
  - Riski riippuvuuteen on aina käytöstä kieltäytyjää suurempi, mutta suurin osa kannabiksen käyttäjistä on kokeilu- /satunnaiskäyttäjiä.

Laillinen asema

Käyttörikos ja seuraamukset

- Huumausainerikoksista määrätään rikoslaissa (1889/39). Vuonna 2001 tuli voimaan rikoslain muutos (654/2001), jossa määriteltiin huumausaineen käyttörikos (enintään 6kk vankeutta). Huumausaineen käyttörikos on lievin rikoslain tuntema huumausainerikos. Huumausaineen käyttörikoksesta on kysymys, jos henkilö käyttää tai pitää omaa käyttöönsä varten hallussaan taikka yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta. Määrän vähäisyyden arviointiin vaikuttaa myös huumausaineen laji.
- Huumausainerikos seuraa kannabiksen kasvattamisesta, maahantuonnista tai antamisesta ilmaiseksi kaverille.
- Valtakunnansyyttäjän ja sisäasiainministeriön ohjeistuksessa kannabis kuuluu lievemmin rangaistavaan luokkaan. Käytännössä poliisi ja syyttäjä voivat suhtautua kannabiksen käyttäjään lievemmin kuin esimerkiksi amfetamiinien tai opiaattien käyttäjään.
- Valtakunnansyyttäjä on kannustanut syyttäjiä järjestämään huumeiden käytöstä ensi kertaa kiinni jääneille 15–18-vuotiaille nuorille puhuttelutilaisuuden, jonne kutsutaan paitsi nuori, myös hänen huoltajansa, sosiaaliviranomaisen edustaja ja poliisi. Toimintamallissa nuorelle on tarkoitus kertoa monipuolisesti huumeiden käytön rikollisesta luonteesta ja moitittavuudesta sekä selvittää, mikä on nuoren elämäntilanne ja parhaat jatkotoimenpiteet. Jos ilmenee, että syyttämättä jättäminen ei ole tarkoituksenmukaista, nuori voi saada sakkorangaistuksen. Valtakunnansyyttäjänvirastosta saatujen tietojen mukaan puhutteluiden määrä on lisätty voimakkaasti viime vuosina. Esimerkiksi vuonna 2008 puhutteluita pidettiin 40, vuonna 2011 jo 154 ja vuonna 2014 puhutteluita pidettiin 281. Se on kolme neljäsosaa ensimmäistä kertaa kannabiksen käytöstä kiinni jääneistä nuorista.

Merkinnät rekistereihin

H-merkintä (tulee entisestä poliisin Huumenumerausta)

- Rikosrekisteriin merkitään tiedot ratkaisuista, joilla henkilö on Suomessa tuomittu
  - Ehdottomaan vankeuteen
  - Valvontarangaistukseen
  - Yhdyskuntapalveluun
  - Ehdolliseen vankeuteen
  - Ehdollisen vankeuden ohessa tuomittuun sakkoon (oheissakko)
  - Yhdyskuntapalveluun tai valvontaan
  - Nuorisorangaistukseen
  - Nuorisorangaistuksen sijasta sakkoon
  - Viraltapanoon
- Muista kuin yllä luetelluista sakkorangaistuksista ja sakon muuntorangaistuksista ei tule merkintää rikosrekisteriin.
- Poliisin rekisteriin jää merkintä aina, josta tiedot poistuvat 1-20 vuodessa, riippuen teon vakavuudesta. Esimerkiksi kannabiksen käyttörikos näkyy maksimissaan kolme vuotta. Nämä tiedot eivät näy rikosrekisteriotteessa. Kun taas esimerkiksi huumausainerikoksesta tulee merkintä rikosrekisteriin vähintään viideksi vuodeksi

- Henkilöä koskevat tiedot poistetaan poliisin rekisteristä eri aikoina rangaistuksen ankaruudesta riippuen.

5 vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antopäivästä

- Ehdollinen vankeus, ehdollisen vankeuden oheissakko, yhdyskuntapalvelu tai valvonta, nuorisorangaistus tai sen sijaan määrätty sakko
- Viraltapano
- Yhteisösakko

10 vuoden kuluttua

- Enintään kahden vuoden ehdoton vankeus
- Yhdyskuntapalvelurangaistus

20 vuoden kuluttua

- Yli kahden ja enintään viiden vuoden vankeus
- Tuomitsematta jättäminen ymmärrystä vailla

Henkilön kuoltua tai täytettyä 90 vuotta

- Yli viiden vuoden vankeus
- Viimeistään tällöin poistetaan myös kaikki muut merkinnät

- Jos henkilö syyllistyy uusiin rikoksiin ennen aiemman rikosrekisterimerkinnän poistumista, kaikki hänestä rekisteröidyt tiedot säilyvät, kunnes ankarimman tuomion päätöskohtainen poistoaika on kulunut umpeen. (Rikosrekisterilaki, 20.8.1993/770)
- Näiden lisäksi poliisilla omia rekistereitään, mm. PATJA (tuntomerkkirekisteri), EPRI (Epäiltyjen tietojärjestelmä sekä havaintotietojen rekisteri, jonne yksittäisten henkilöiden ilmiannot kirjataan. (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22.8.2003/761)

Rikostaustaote (oikeusrekisterikeskuksesta)

- Rikostaustaotteella tarkoitetaan rikosrekisteriotetta, joka on tarkoitettu esitettäväksi työnantajalle, viranomaiselle, oppilaitokselle tai vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle Suomessa, kun henkilö ryhtyy toimimaan alaikäisten kanssa.
- Työntekijän ja opiskelijan rikostaustaote annetaan vain henkilölle itselleen. Ote on tarkoitettu ainoastaan esitettäväksi suomalaisen työnantajan, lupaviranomaisen, oppilaitoksen tai vapaaehtoistoiminnan järjestäjän nähtäväksi.
- Huumausaineiden osalta merkinnät tulevat näistä:
  - huumausainerikos
  - törkeä huumausainerikos
  - huumausaineen käyttörikos
  - huumausainerikoksen valmistelu
  - huumausainerikoksen edistäminen

- o törkeä huumausainerikoksen edistäminen

SORA-laki

- SORA-lainsäädäntö on lyhenne sanoista SOveltumattomuuden RAtkaisuja. Lainsäädännön tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja työelämässä. Koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus puuttua soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin. Säädöksillä edistetään potilas- ja asiakasturvallisuutta, alaikäisten turvallisuutta sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta. Säädöksissä turvataan myös opiskelijan oikeusturva.
- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (951/2011 34 a §) asettamin edellytyksin koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työssä oppimisessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista.

Depenalisaatio, dekriminialisointi, regulointi ja laillistaminen

Kannabiksesta keskusteltaessa menee helposti sekaisin kaksi eri asiaa: tuleeko kannabiksen käytön olla laillista kuten alkoholin ja tupakan tai tuleeko sen käytöstä tai pienten määrien hallussapidosta omaan käyttöön rangaista?

- Depenalisaatio tarkoittaa sitä, että vaikka käyttö olisi yhä laitonta, sille ei ole määritelty rangaistusta (vrt. pyöräilykypärän käyttö).
- Dekriminalisointi tarkoittaa käytön ja hallussapidon sallimista ja rangaistavuuden poistamista.
- Regulointi tarkoittaa että tuote on sääntelyn alainen (vrt. alko). Saatavuutta ja valmistamista rajoitetaan.
- Laillistaminen tarkoittaa käytön, hallussapidon ja muun tuotanto- ja myyntiketjun vapauttamista. Tuotantoa ja kauppaa säännellään silloin muiden kuin rikoslain nojalla.

Euroopassa suhtautuminen kannabikseen vaihtelee esimerkiksi Suomen ja Ruotsin tiukasta, käytönkin kriminalisoivasta lainsäädännöstä Alankomaiden käytäntöön, jossa pieniä määriä saa myydä valvotuissa oloissa. Ensimmäisenä maana maailmassa Uruguay on laillistanut kannabiksen tuotannon, jakelun ja myynnin, joka toteutetaan valtion monopolina. USA:n osavaltioista esimerkiksi Colorado ja Washington ovat laillistaneet kannabiksen, vaikka liittovaltion tasolla cannabis on yhä laitton huumausaine.

Riippuvuus

Säännöllinen ja päivittäinen käyttö voi johtaa riippuvuuteen, pakonomaiseen käyttöön ja käytön hallinnan heikkenemiseen. On arvioitu, että n 10 prosenttia kannabiksen käyttäjistä tulee riippuvaiseksi siitä.

Riippuvuuden kehittyminen vastaa suurin piirtein alkoholiriippuvuuden kehittymistä, mutta riippuvuusriski on pienempi kuin nikotiini- tai opioidien käyttäjillä.

Kannabiksen runsaan käytön vuoksi cannabisriippuvuus on yleisimpiä diagnosoituja riippuvuussairauksia länsimaissa, vaikkakin suhteellisen pieni osa käyttäjistä hakee apua nimenomaan riippuvuuden takia, vaan haittojen vuoksi.

Kannabiksessa ei ole akuuttia yliannostusriskiä.

Synteettiset kannabinoidit

Ovat usein tutkimuskemikaaleja, joita valmistetaan päihdekäyttöön ja niiden vaikutuksista on hyvin niukasti kliinistä tutkimustietoa. Synteettiset kannabinoidit vaikuttavat samoihin kannabinoidireseptoreihin kuin kannabiksessa olevat kannabinoidit, mutta ovat kemialliselta rakenteeltaan omanlaisiaan. Tämän vuoksi myös niiden vaikutukset eroavat kannabiksen sisältämistä kannabinoideista. Alunperin synteettiset kannabinoidit ovat kehitetty lääketutkimusta varten. Kannabiksesta puhuttaessa viitataan kannabiskasviin ja siitä saataviin kannabistuotteisiin. Synteettisten kannabinoidien alkuperä ei ole välttämättä kannabiskasvissa. On huomioitava, että kannabis sisältää ainakin yli 90 erilaista kannabinoidia. Osa näistä kannabinoideista kumoaa THC:n vaikutusta, ja täten ne saattavat suojata käyttäjää joiltakin kannabiksen haittavaikutuksilta. Yleisimmät synteettiset kannabinoidit päihdekäytössä ovat nimeltään JWH-018 eli JEHOVA ja Spice.

Vaikutukset ovat voimakkaampia kuin kannabiksella ja myös riski yliannostukseen on olemassa. Kannabinoidien pitoisuutta ei yleensä tiedetä. Yleisimpiä haittoja ovat paniikkikohtaukset, pahoinvointi, mielialamuutokset, hallusinaatiot ja jopa kouristukset. Suomessakin yliannostukset ovat vieneet nuoria sairaalaan.